

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 5246 від 15.03.2021
Президент України

ВИСНОВОК **на проект Закону України** **«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України** **щодо запровадження інформаційно-телекомунікаційної системи** **досудового розслідування»**

Поданий законопроект розроблено, як це зазначено у пояснювальній записці до нього, з метою «запровадження в органах досудового розслідування, прокуратури та судах інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування».

Для досягнення вказаної мети у законопроекті пропонується:

- 1) доповнити Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) ст. 106-1 «Інформаційно-телекомунікаційна система досудового розслідування»;
- 2) визначити, що ознайомлення з матеріалами досудового розслідування, що містяться в інформаційно-телекомунікаційній системі досудового розслідування, здійснюється шляхом надання доступу до них або надання електронних копій чи примірників таких матеріалів (ч. 3 ст. 221 КПК у редакції проекту);
- 3) передбачити, що відкриття матеріалів досудового розслідування, що містяться в інформаційно-телекомунікаційній системі досудового розслідування, здійснюється шляхом надання доступу до них або надання електронних копій таких матеріалів, засвідчених в установленому порядку (абз. 2 ч. 3 ст. 290 КПК у редакції проекту);
- 4) розділ XI «Перехідні положення» КПК доповнити п. 20-6 такого змісту: «У разі відсутності інтеграції системи, яка функціонує в суді відповідно до ст. 35 цього Кодексу, з інформаційно-телекомунікаційною системою досудового розслідування, слідчий, дізнавач, прокурор подає до суду матеріали в паперовій формі та в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису». Крім того, Національному антикорупційному бюро України та його працівникам для виконання покладених на них обов'язків надається право у цілях оперативно-розшукової та слідчої діяльності створювати інформаційно-телекомунікаційні системи (п. 14 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»).

Законопроект включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік (п. 284), затвердженого постановою Верховної Ради України від 16.06.2020 № 689-IX. Разом із тим, вказаний проект на момент підготовки висновку не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-IX.

Головне управління, розглянувши поданий проект, вважає за доцільне висловити щодо його змісту наступні зауваження та пропозиції.

1. Законопроектом пропонується запровадити інформаційно-телекомунікаційну систему досудового розслідування, що визначається як система, яка забезпечує створення, збирання, зберігання, пошук, оброблення і передачу матеріалів та інформації (відомостей) у кримінальному провадженні (абз. 1 ч. 1 ст. 106-1 КПК у редакції проекту).

На сьогодні в Україні діє Єдиний реєстр досудових розслідувань (далі – ЄРДР), утворений на виконання вимог п. 22 розділу XI «Перехідні положення» КПК. Згідно з ч. 1 ст. 214 КПК слідчий, дізнавач, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до ЄРДР, розпочати розслідування та через 24 години з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з ЄРДР.

До ЄРДР вносяться відомості, визначені п. 1 підрозділу 2 розділу 1 Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення (затвердженого наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 № 298; далі – Положення про ЄРДР), а саме про: 1) час та дату надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення або виявлення з іншого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення; 2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) потерпілого або заявника; 3) інше джерело, з якого виявлені обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення; 4) короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, наведених потерпілим, заявником чи виявлених з іншого джерела; 5) попередню правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; 6) передачу матеріалів та відомостей іншому органу досудового розслідування, дізнання або за місцем проведення досудового розслідування (ч. 5 ст. 36, ч. 7 ст. 214, ст. ст. 216, 218, п. 4 ч. 2 ст. 301 КПК); 7) прізвище, ім'я, по батькові керівника органу прокуратури, прокурора, керівника органу досудового розслідування, слідчого, детектива, керівника органу дізнання, дізнавача (уповноваженої особи інших підрозділів), який вніс відомості до Реєстру та/або розпочав досудове розслідування та/або здійснює досудове розслідування чи процесуальне керівництво, тощо. Результати судового провадження інтегруються з автоматизованою системою

документообігу суду (п. 2 підрозділу 2 розділу 1 Положення про ЄДРДР). Перелік реєстраторів та користувачів Реєстру визначений в п. п. 8, 9 підрозділу 1 розділу 1 Положення про ЄДРДР.

Згідно з ч. 2 ст. 35 КПК матеріали кримінального провадження, скарги, заяви, клопотання та інші передбачені законом процесуальні документи, що подаються до суду і можуть бути предметом судового розгляду, в порядку їх надходження підлягають обов'язковій реєстрації в автоматизованій системі документообігу суду, яка здійснюється працівниками апарату відповідного суду в день надходження таких матеріалів. З дня початку функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС) до ст. 35 КПК будуть внесені відповідні зміни (див. пп. 5 п. 7 § 1 розділу 4 Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII).

Враховуючи наведене вище, зі змісту законопроекту не є зрозумілими: 1) доцільність запровадження інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування паралельно з ЄРДР та ЄСІТС; 2) яким чином забезпечуватиметься відсутність дублювання відомостей в ЄРДР та інформаційно-телекомунікаційній системі досудового розслідування, адже у проекті відсутній чіткий перелік інформації, яка повинна буде міститися в останній з названих систем, а відтак не можна переконатися, що такого дублювання не відбуватиметься.

На наш погляд, доцільно розглянути можливість існування єдиної системи, яка містила б всі матеріали та інформацію (відомості) досудового розслідування у кримінальному провадженні, з можливістю градації обсягу доступу до інформації в ній залежно від категорії користувачів. Адже, наприклад, потерпілому, апріорі, не може бути наданий доступ до всієї інформації, до якої має доступ слідчий, прокурор за родом своєї діяльності.

2. В абз. 3 ч. 1 ст. 106-1 КПК (в редакції проекту) зазначається, що «інформаційно-телекомунікаційна система досудового розслідування *взаємодіє* з ЄРДР та системою, яка функціонує в суді відповідно до ст. 35 цього Кодексу, а також може *взаємодіяти* з іншими інформаційними, інформаційно-телекомунікаційними системами у випадках, передбачених законом». На нашу думку, у пропонованій нормі підлягає конкретизації: 1) перелік «інших» інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем, з якими передбачається взаємодія; 2) перелік випадків, у яких така взаємодія відбуватиметься, а також 3) обсяг взаємодії між названими системами.

3. Відповідно до абз. 2 ч. 2 ст. 106-1 КПК (в редакції проекту) «у разі використання зазначеної у цій статті системи дослідження матеріалів досудового розслідування, наявних у такій системі, може здійснюватися з використанням доступу до них через цю систему». Звертаємо увагу, що в зазначеній статті КПК йдеться не про систему дослідження матеріалів

досудового розслідування, а про інформаційно-телекомунікаційну систему досудового розслідування (див. ч. 1 ст. 106-1 КПК у редакції проекту).

4. Згідно з положеннями законопроекту матеріали досудового розслідування, які містяться в інформаційно-телекомунікаційній системі досудового розслідування, передаються, їх копії чи примірники надаються *в електронній формі*, а за рішенням слідчого, дізнавача, прокурора, слідчого судді, суду, які їх передають чи надають, – *у паперовій формі* (див. ч. 3 ст. 106-1 КПК у редакції проекту). Крім того, пропонується встановити, що у разі відсутності інтеграції системи, яка функціонує в суді відповідно до ст. 35 КПК, з інформаційно-телекомунікаційною системою досудового розслідування, слідчий, дізнавач, прокурор подає до суду матеріали *в паперовій формі та в електронній формі* з використанням кваліфікованого електронного підпису (п. 20-6 розділу XI «Перехідні положення» КПК у редакції проекту).

По-перше, таким чином в самих нормах законопроекту закладається можливість недосягнення кінцевої мети запровадження інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування, яка полягає в *повній відмові у майбутньому від паперового провадження* на стадіях досудового розслідування та розгляду справи в суді (див. абз. 3 розділу 1 пояснювальної записки до проекту).

По-друге, у ч. 3 ст. 106-1 КПК (в редакції проекту) відсутній перелік підстав, умов, суб'єктів тощо, за наявності яких слідчим, дізнавачем, прокурором, слідчим суддею, судом може бути прийняте рішення про передачу матеріалів досудового розслідування, які містяться в інформаційно-телекомунікаційній системі, у паперовій формі.

5. Відкриття матеріалів досудового розслідування, що містяться в інформаційно-телекомунікаційній системі досудового розслідування, здійснюється шляхом надання доступу до них *або* надання електронних копій таких матеріалів, засвідчених в установленому порядку (абз. 2 ч. 3 ст. 290 КПК в редакції проекту). З метою забезпечення принципу юридичної визначеності, який слід розуміти, зокрема, як чіткість, зрозумілість, однозначність норм права (див. Рішення Конституційного Суду України від 28.08.2020 № 10-р/2020), та для уникнення неоднозначного тлумачення зміст абз. 2 ч. 3 ст. 290 КПК (в редакції проекту) потребує уточнення. А саме – слід чітко визначити перелік випадків, коли відкриття матеріалів досудового розслідування, що містяться в інформаційно-телекомунікаційній системі досудового розслідування, здійснюється шляхом надання доступу до них, а коли такий доступ не надається, натомість, надаються електронні копії таких матеріалів, засвідчені в установленому порядку.

6. Аналіз пояснювальної записки до законопроекту (див. абз. 1 розділу 2) дозволяє дійти висновку, що він спрямований на *запровадження* в органах досудового розслідування, прокуратури та *судах* інформаційно-телекомунікаційної *системи досудового розслідування*. Вважаємо цей законодавчий крок доволі сумнівним. Адже згідно з ч. 2 ст. 283 КПК досудове розслідування закінчується: 1) закриттям кримінального провадження;

2) зверненням до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності; 3) зверненням до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

В судах здійснюється судове провадження (див. розділу IV КПК). А відтак запровадження в судах інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування було б нелогічним.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Попович, І. Кунець, Т. Ткач

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЇВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B42008E588D01

Дійсний до: 27.05.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/128708 від 14.04.2021

475612